

Carles Duarte

Poeta

A més de dirigir la Fundació Lluís Carulla i presidir el Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA), Carles Duarte i Montserrat continua escrivint poesia amb la mateixa constància que fa tres dècades. Acaba de publicar 'Alba del vespre' (3i4)

FRANCESC MELCION

“La tenacitat permet assolir fites inabastables”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Alba del vespre acaba amb una cita d'Aristòtil que dona una bona clau d'interpretació del llibre: “Es pot dir, doncs, que el vespre és la vellesa del dia o, com Empèdocles, que la vellesa és el vespre de la vida o el crepuscle de la vida”.

Aquest és el llibre més personal dels que he escrit en els últims anys. En la meua obra hi ha tres braços: el del diàleg amb artistes com Francesc Guitart i Antonio Hervás, el de la traducció –una manera de convertir en part de la meua biografia obres d'autors que m'interessen i que estimo– i el de l'obra pròpia. *Alba del vespre* neix d'una experiència del temps i de la relació amb el paisatge, de la consciència del jo menor integrat en un jo major. Hi ha un exercici d'introspecció respecte del que sóc i en relació amb el que he sigut.

La pèrdua hi és força present. La pèrdua i el dolor, sí; però no els associo amb experiències determi-

nades, sinó amb un moment vital. L'alba del vespre remet al moment culminant del dia, en què la llum adquireix la intensitat del foc. És el pròleg de la nit i de la penombra: la seva llum subtil i feridora anuncia també l'aurora que vindrà.

En un dels poemes llegim: “L'alba del vespre alena solitud”.

El llibre té algun punt de tràgic, però no ho és del tot. Sóc vital i compromès amb el goig de ser, la tendresa i la llum. El llibre intenta comprendre el naufragi de la vida, que pot arribar a ser radical, quan l'experiència de viure està centrada en el jo més egòtic i possessiu del món. Quan aquesta experiència és més compartida, generosa i joiosa deixa de ser una paraula tan tràgica i esferidora.

“La llàgrima és un estany de llum i de dolor”, escriu. La llàgrima et fa sentir viu, t'integra

“EL PANORAMA DE LA POESIA CATALANA ACTUAL ÉS RIC I POLIÈDRIC, ÉS UN ARBRE FRONDÓS”

en l'experiència. Quan plores, en el fons vols dir que la vida et commou, que no et deixes enrigidir, enfustar ni emmarbrar. No esquivo la llàgrima, però tampoc m'hi rabejo.

Els somnis continuen fent acte de presència en alguns poemes. Hi ha dedicat llibres sencers, com ara *Ulls encendrats* (3i4, 2005).

La tensió entre el jo despert i el jo que somia és molt present en bona part dels meus llibres. La nostra percepció de la realitat queda condicionada pel jo del somni, que té a veure amb la ingenuïtat i amb la naturalesa subjectiva de la mirada. Hi ha un punt de somni en tot el que fem, en com sentim i en com ens commovem i ens deixem impressionar. “We are such stuff as dreams are made on”, diu Shakespeare: “Som fets de la matèria dels somnis”. Renunciar al somni és renunciar a una part del tot configurador de la nostra experiència.

En alguns poemes d'*Alba del vespre*, el mar és un lloc on trobar-hi recer “entre memòria i somni”. En d'altres representa la mort.

Venim del mar –per a mi és un consol–, i al mateix temps és l'espai on es dilueix tot el que som. El mar és una de les experiències més absolutes: mirant-lo et sents ínfim i al mateix temps ets partícip de la immensitat.

L'any que ve en farà trenta que va aparèixer *Vida endins*, el seu poemari de debut.

El vaig publicar a Moll gràcies al meu primer padri literari, Josep Maria Llompart. Hi ha una relació amb les imatges que en el fons reconec avui com un dels trets que ajuden a entendre la meua poesia, que té una certa plasticitat i que, encara que aparentment no ho sembli, té una ambició transgressora. També hi ha una certa musicalitat comuna: la forma en poesia m'interessa no pas des del punt de vista d'un esquelet inamovible que es torna cotilla, sinó com a partitura, melodia, palstge sonor on el que necessites dir troba la seva pell.

Durant aquestes tres dècades ha vist com evolucionava la poesia catalana. Què en destacaria?

Quan vaig començar a escriure era un món amb unes figures molt eminents. Hi havia Espriu, Pere Quart, Foix i Vinyoli, i figures més populars com les de Martí i Pol i Estellés. Entre llavors i ara hi ha hagut canvis fecundíssims: la sensació és esplèndida. Em sento feliç de formar part d'un món literari tan vital, tan ple de nous llenguatges, noves perspectives i noves ambicions. El panorama de la poesia catalana actual és ric i polièdric, és un arbre frondós. Hi ha unes quantes veus que quan són situades al context internacional són lluints i poderoses.

La seva col·laboració en la confecció del *Diccionari etimològic de Joan Coromines* és força coneguda. Ho és menys que també va treballar amb Antoni Badia i Margarit.

Coromines em va permetre reconectar amb el món de la República. Era un personatge erudit i apassionat, vehement i rigorosíssim, ambició i auster. Badia i Margarit és de la generació posterior, un home més cordial i planer. Quan era rector de la universitat va acceptar treballar amb l'alumne de vint anys que era jo. L'experiència posterior amb el *Diccionari etimològic* va ser molt positiva. Recordo l'acaplament que sentia quan veia les muntanyes de cèdules del diccionari. Em sentia incapaç de gestionar tota aquesta informació... Treballar amb Coromines em va ensenyar fins a quin punt la tenacitat permet assolir fites inabastables.◆◆